

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Ami a fényesség mögött van*

Forrás: *Nepszava*

Bn

(Hely)

1923. 3. 9.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

361.1

Hely

Idő

'1923'

Személy

Ami a fényesség mögött van.

Amerikai, angol és belga vendégek a budapesti nyomortanyákon. — A gyermekbarátok a külföld támogatását kérik.

A pesti nyomortanyák nagyon csöndesek. Egy jól berendezett kormányzat nem is kívánhat magának disciplináltabb nyomort. Nincs ebben az életben a vis vitalisból, az életeréből annyi sem, hogy jajgatni tudjon és tán egy kivert kőbor eb több emócióval adja át magát a pusztulásnak, mint Budapest páriái. Ez a nyomor, azaz hogy annak csak egy kis töredéke, *nem is a mintakollekció*, hanem ahogy jött, egyik a másik után, most Amerikának mutatkozott be. A Magyarországi Munkások Gyermekbarát Egyesülete hívta meg szerdán az amerikai magyar lapoknak éppen most Budapesten tartózkodó tulajdonosait, az amerikai lapok tudósítóit, hogy azok a közvetlen benyomások erejét vigyék el a tengeren túl élők közé. Megjelent a szemlén a budapesti belga követség titkára, a skót egyház vezető lelkésze is. A látogatás bekapcsolódik a Gyermekbarátok nagyarányú külföldi nyomorenyhító propagandájába, francia, angol és németnyelvű iratai világszerte utnak indultak, hogy Budapest gyermekei felé irányítsák azok figyelmét, akik *ezt, ami itt van* — nem ismerik. Az intézményes segítségnek nem ez a módja; amit a külföld adhat, ha ad és reméljük, hogy ad, jó, ha cipőt és ruhát szerez... A pesti nyomor ezen messze túlmenően: lakás-probléma, a munkanélküliség problémája, kórházprobléma és a nem látszatokra dolgozó állami gyermekvédelem problémája. Ezen Amerika sem segíthet. De hol van az, aki vagy ami ezen segít?

Madách-utca 12.

Madách-utca 12. Egyike azoknak a pesti házaknak, amelyekbe ösztönösen behúzódott minden, ahogyan embereknek élniük nem szabadna. Hosszu, keskeny udvar, a piszkosbarna pasztellszíneket üdítően enyhíti a sárguló szemétdomb festői látványa. Néhány csirke foglalkozik azzal, hogy szétkaparja a szemetet. A

falhoz tapadó kötélén lóg egy magános özvegy-asszonynak imént kimosott egy rend condrája. Odébb kirepedt, nyirkos, lötytyedt matrác szárad.

Az udvar népe kiáli nézni az eseményt. Nem az első látogatás ebben a házban és egy kis segély reménye izgalmat kelt. Jönnek sorjában...

- Engem is tessék fölvenni...
- Engem is...
- Hat gyerekelem...
- Nyolc gyerekelem...
- Kizárták az uramat, éhezünk...

Talán Kende Tódor urnak is a torkán fuladt volna a lélekzet, ha ezt az asszonyt látja... De még láthatja...

Ajtóról-ajtóra járunk. Mindenütt a megszokott kép.

Dohos levegő, víztérkép a falakon. Az ágyban beteg az ember. Hat apró gyerek. A butort pár faprics képviseli, az annyszor megénekelt szennyes rongydarabokkal. A jóakarát nem hiányzik, amennyire tudják, rendben tartják a holmit. Kétmankós asszony jön be. Kér. Rongyos kabátban, a kabát alatt semmi, csak a puszta, kicserzett test, jön egy öregasszony. Hatvenesztendős szegényke és három szál répát szorongat. Siránkozik. Mondókát mond.

— Özvegy asszony vagyok, a fiam elesett a harc téren, nincs, aki keressen rám...

Jön utánunk kérlelve, rimánkodva:
— Nézzék a ruhámat... ruhát kérek...

A vendégek megdöbbenve hallgatják és vagy negyven ugráló, toprongyos gyerek gyönyörködik a ritka látványosságban.

— Három gyerekelem... meztelenek...

Meztelenek.

Tizenöt lakó a házban, több, mint hatvan gyerek. Tuberkulózis és munkanélküliség a lakótárs.

— Kenyeret!...

Örmövolgy-utca 12. Nagy, négyszögletes udvar, az elmaradhatatlan szemétdombbal. Husz lakó, nyolevan gyerek. Ugyanaz a kép. Siránkozó asszonyok főlvonulása. Tótosan tör a magyar szót:

— Irják föl, kérem, a négy árvát... se apjuk, se anyjuk...

A négy kis maszatos árvára nénjük dolgozik. — En is özvegy vagyok, öt gyerekelem...

A földszint alatt vaksötét, ablaktalan, büzös odú. Nem is lehet szellőztetni. Az oduban két apró gyerek húzódik meg. Az asszony takarítani jár. Éppen befűteni készül. Két kiló fát vett 30 koronáért.

Nagyfuváros-utca 8. Ez a tuberkulózis-ház. Keskeny, sötét udvar, hátul omlatag lépcső korridorra vezet, a karzatról száradó ruhák lógnak, lomposan. Gidres-gödrös udvar. Tócsák, szemét.

Itt is csak egy-két vonást.

Valósággal sikolt két egyforma „lakás”. Elszédül az ember, amikor belép a fojtó levegőbe. Koromsötétség. Nincs ablak. Lakók és albérlők. Az ágyban férfi alszik. Oly dermedten, hogy a járás-kelés föl nem ébreszti. Vagy tán meg is szokta az efajta vendégséget. Az asszony kórházban. A másik hasonló lakásban két gyermek fekszik egymás mellett valami pamlagfélén. Egy 10 éves és egy 9 éves gyerek. A tüdejükkal van baj. Bizony, a tüdejükkal „keresztény”, „nemzeti” fajvédelem... Ott fekszenek csöndesen, naphosszat. Magukra hagyatva.

Az udvar gyerekeinek hunyorgató szemét kezdte a sötét lakás.

Ahol megfagy a víz a pohárban.

Lenke-ut. Állami barakok. Itt legalább levegő van. Igaz, hogy sokszor több a keleténél, mert a fabarakokban, úgy mondják, olyan nagy a hideg, persze télen, hogy a pohárban megfagy a víz. Egész nap fűteni kellene, ha volna miből. A tetőzetet kátrányospapir borítja, de azon át becsöpög az eső, persze csak amikor esik. A faburkolatot fedő mészfestés lekopott és messziről olyanok ezek a házak, mintha hullafoltok

fődnék.

Itt is be-be tekintünk a kis lakásokba.

Az egyikben öreg, tuberkulotikus napszámos. A meleg időkre vár, hogy dolgozhasson. Az ágyban fekszik az anya, bénult lábakkal és mellette a gyerek, bekötött arccal. Hat gyerek. Három hónap óta nem dolgozhat. Valahonnan ingyenebédet kapnak. Hatszáz korona a lakás egy hónapra.

Az udvaron izgatott emberek mondják el, hogy az állam vagy aki e barakok fölött rendelkezik, a havi lakásbért 1300 koronára akarja fölemelni... 460 lakó remeg itt ettől és 2000 gyerek... A vendégek hitetlenkedve hallgatják ezt a szociálpolitikai jóslatot.

Hét gyerek egyik lakásban. A szoba kiadva, a főbérő nyolcadmagával a konyhában.

— Az uramat kizárták. A kenyérjegyet is elvonták.

Általános munkanélküliség.

A hideg és a nedvesség miatt gyerek, felnőtt beteg.

Üres szobák, sok gyerek, rongyok, tuberkulózis...

Itt, a Józsefvárosban is épp úgy, mint a Ferencvárosban, ahol a szemleut befejeződött. Nem kellett végigjárni az egész várost. Ennyi is eleget mondott.

A belga követség titkára mondotta a látogatás előtt, hogy ő nem látja Budapesten a hirhedt nyomort. Az utcán autók; fényes kirakatok; prémek, bundák sétálnak és a mulatóhelyek zsufolva...

Meglátták, mi van e kérkedő fényesség mögött.